

RAJAT. Venäjän »avustusaattueeksi» nimeämä rekkakolonna ylitti Ukrainan rajan pari vuotta sitten.

Eurooppa hakee uskottavuutta

ULKOPOLITIikka. EU:n uusi globaalistrategia nostaa ongelmat pöydälle, mutta ei välttämättä suorista jäsenmaiden rivejä.

TEKSTI KAARINA VAINIO/UP

EUROOPAN unionin tuoreesta globaalistrategiasta tuskin on apua Eurooppaa ravistelevien kriisien ratkaisuun.

»Näen strategian enemmänkin visiona kuin käytännön oppaana», toteaa johtaja **Susi Dennison** the European Council on Foreign Relations -tutkimuslaitoksesta. Hän johtaa laitoksen Eurooppalainen valta -ohjelmaa.

Dennisonin mielestä strategia on hyvin kirjoitettu dokumentti unionin ulkopoliittikan suuntaviivoista, mutta se ei suoranaisesti anna toimintaohjeita nykyisiin haasteisiin, kuten siirtolaistilanteeseen tai Turkin vallankaappausyrityksen kaltaisiin tapahtumiin EU:n lähialueella.

Strategia on synkkä tilitys nyky-Euroopan ongelmista.

Ensimmäisessä, vuoden 2003 turvallisuusstrategiassa todettiin, että EU ei ole koskaan ollut näin vakaa, turvallinen ja vauras. Nyt strategia alkaa sillä, että EU on vaarassa: unionin olemassaolo on kyseenalaistettu ja eurooppalaista turvallisuusjärjestystä on loukattu.

EU tavoittelee globaalistrategiallaan vahvempaa puolustusta, muuttoliikkeiden hallintaa ja kyberturvallisuutta sekä EU:n ja sen lähialueiden kriisinsietokyvyn vahvistamista.

Kriisinsietokykyä kuvaava »resilienssi» mainitaan vajaan 60 sivun strategiassa 34 kertaa.

»Yksi suurimmista riskeistä on se, että EU:lle yritetään luoda ulkopoliittikkaa, jota ei ole olemassa. On vaarallista olettaa, että jäsenmaat haluaisivat ulkopoliittikkaa samoja asioita», Dennison sanoo.

Hän arvioi, että yhteinen linja syntyy asia kerrallaan. Äskettäin tehdyn tutkimuksen mukaan useimmat puolueet EU-maissa katsovat, että isoihin kysymyksiin, kuten siirtolaisvirtoihin tai terrorismin torjuntaan, on parempi puuttua EU-tasolla kuin jäsenvaltioissa erikseen.

ERIKOISTUTKIJA Tommi Koivula Maanpuolustuskorkeakoulusta sanoo, että EU pyrkii nyt ennen kaikkea

suojelemaan eurooppalaisia ja aluettaan, ei niinkään parantamaan maailmaa, kuten vielä 2000-luvun alussa.

Koivulan mukaan EU:lla on yhä enemmän paineita uskotavuutensa kanssa. Ainakaan sotilaallinen uskottavuus ei ole vahvistumassa.

»Britannian lähtö leikkaa unionin sotilaallisia suorituskykyjä. Se on [Ranskan ohella] unionin toinen jäsenvaltio, jonka asevoimat pystyvät sotimaan kaukana omalta alueelta.»

Unionin sotilaallinen uskottavuus on kuitenkin ennen kaikkea kiinni jäsenmaiden yhteisestä halusta sitoutua ja puolustaa toisiaan, ei yksittäisestä jäsenvaltiosta, Koivula lisää.

Useimmat jäsenmaat tukeutuvat ensisijaisesti sotilasliitto Natoon. Suomi taas haluaisi tiivistää EU:n puolustusyhteistyötä.

EU:n turvallisuus- ja puolustuspolitiikassa on Koivulan mukaan kaksi tabua: uhkien nimeäminen ja sotilaallinen voimankäyttö.

Koivulan mukaan EU:n strategiassa rikotaan toista näistä tabuista. Strategiassa todetaan, että Venäjä on haastanut eurooppalaista turvallisuusjärjestystä rikkomalla kansainvälistä oikeutta ja horjuttamalla Ukrainaa.

»Perinteisesti EU on puhunut abstrakteista uhista: terrorismista, hajoavista valtioista, rikollisuudesta. Toimijoita EU ei yleensä nimeä», Koivula sanoo. Häneltä ilmestyi kesällä kirja EU:n sotilasolluttavuudesta.

EU laatii puolustuspolitiikasta myöhemmin oman

alastrategian. Siinä joudutaan käsittelemään voimankäyttöä, toista Koivulan nimeämistä tabuista.

EU on ollut haluton ja kyvyttöön sovittaman sotilaallista voimankäyttöä ajatukseen unionista rauhanprojektina, vaikka yhteistä turvallisuus- ja puolustuspolitiikkaa on rakennettu 1990-luvun lopulta lähtien.

»EU:ssa ei ole puhuttu siitä, voidaanko unionin nimissä tappaa ihmisiä tai harjoittaa väkivaltaa», Koivula täsmentää.

GLOBALISTRATEGIA ON jäänyt virkamieslähteiden mukaan »brexit-depression» jalkoihin. Strategia luovutettiin monien ihmetykseksi Eurooppa-neuvostolle kesäkuussa heti Britannian EU-kansanäänestyksen jälkeen.

Nimettömänä pysyttelevän EU-virkamiehen mukaan unioni ei strategiasta huolimatta saa rivejään kuntoon, vaikka muu maailma odottaa EU:lta paljon. Unionin sisällä ongelmat ovat jo kaikkien tiedossa.

»Aina samat jäsenmaat estävät päätöksenteon. Poliittiset johtajat eivät johda, vaan miettivät sitä, mikä äänestäjiä kulloinkin miellyttää», virkamies sanoo.

Yksi tehokkaimmista jarruista on ollut Britannia, joka tekee lähtöä EU:sta. Esimerkiksi Libyaan suunniteltu rajaturvallisuusoperaatio lässähti kolmisen vuotta sitten Britannian vastustukseen. Operaation tarkoituksena oli valvoa Libyan rajoja ja kouluttaa paikallisia rajavartijoita.

Britannia vastusti operaatiota viimeiseen asti, ja lopulta EU teki operaatiosta kompromissina niin pienen, ettei sillä ollut varaa lähettää ihmisiä todelliselle ongelma-alueelle Etelä-Libyaan.

»Britanniassa parlamentin ylähuoneessa ihmeteltiin, miten EU voi tehdä niin pienen ja tehottoman operaation. Se oli pienennetty maan oman ulkoministeriön ohjeen mukaisesti», virkamies toteaa. UP

EU:n globaalistrategia

STRATEGIA on EU:n ulkopoliittikan korkean edustajan Federica Mogherinin ja hänen italialaisen luotonaisensa Nathalie Tocchin käsialaa.

MOGHERINI esitteli strategian jäsenmaille kesäkuun lopussa, ja sitä käsitellään pitkin syksyä EU-kokouksissa. **STRATEGIASSA** korostuvat nyt erityisesti EU:n tavoitteet, kun aiemmin paino on ollut arvoilla.

STRATEGIA on laadittu vähintään kuudeksi seuraavaksi vuodeksi, mutta EU edistää sen toimeenpanoa omilla alastrategioilla.

KUVA: ALL OVER PRESS/ITAR-TASS